

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2796

יום רביעי כ"ג כסלו תשפ"ד

דף היומי בבלי: ב"ק לד | עמוד היומי: ברכות כז; | דף הכולל: ב"מ לו

דף היומי בהלכה: קפ"ג ה' - ו'.

מוסר: אהבת חסד - פרק ה' עד 'ותמהני על איזה מקומות'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער החניפות "השביעי" עד שער לשון הרע "אמרו רו"ל כנסת ישראל"

"בחנוכה מותר לבקש על נסים גלויים!"

מיוחד - לרגל המצב: הגה"צ רבי אלימלך בידרמן במכתב השזור בנטפי-נחמה לימי החנוכה

מאת: הרב משה מיכאל צורן

שום חפץ מרובע. כל הנבראים היו במקורם עגולים, בלי זוויות. כל החפצים המרובעים שבידינו, נחתכו בידי אדם שהשתמש עם חפצי הבריאה ועיבד אותם לצרכיו. השולחן המרובע נוסר בידי אדם מתוך גזע עגול, הלכנים המחודדות נחצבו בידי אדם מתוך ההר העגול, הבגד וכנפותיו נתפרו בידי אדם מזרעי הפשתן העגולים, וכך הלאה. נמצא אפוא, שצורה עגולה מסמלת את מעשי ידי הקב"ה בטהרתם, וצורה מחודדת מסמלת את ההישגות של האדם, את הטבע של 'דרך העולם' הנתון לכאורה בידי אדם. ומה מתרחש כשנוטלים סביבון בעל 4 זוויות ומסובבים אותו? הוא מתגלגל ומסתחרר במהירות, עד ש... רואים אותו עגול לחלוטין!

במהירות הסיבוב, לא ניתן להבחין אם מדובר בחפץ חצוב או מגולף, אם יש בו עיטורים אמנותיים או שחרוטים עליו ציורים יפהפיים. רואים רק צורה טבעתית עגולה מסתובבת...

כי אכן, כשמגיעים ימי חנוכה, ימים של התגלות ניסית, אנו מבקשים להכריז שאין שני נפרדים. אין 'ידי שמים' ולעומתם 'ידי אדם'. כי גם כל מה שהאדם עושה על פי טבע, זה עצמו 'ידי שמים'!

הנס הוא הטבע, והטבע הוא נס!

מה נפלאים הימים הללו! כה מאירים הם, כה מרוממים! בכל מי השנה ההתנהלות שלנו בעולם מכוסה בערפל של 'טבע', של 'מנהג העולם', של 'הסתרה שבתוך ההסתרה', וחז"ל קבעו כי אף אסור לבקש לראות ניסים גלויים בעיני בשר. והנה, עכשיו, בחנוכה, הכל משתנה! הכלל הזה אינו תקף!

מניין לנו דבר זה?

כי מי ששכח לומר 'ועל הניסים' בברכת המזון בחנוכה, משלים זאת בתוך תחניות 'הרחמן' שבסוף ברכת המזון, ואז עליו להקדים תחילה ולומר "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים כמו שעשה בימים ההם".

הרי לנו, שכעת אפשר לבקש על ניסים, ניסים גלויים ומוחשיים כמו שהיה במלחמת היוונים!

בחנוכה, ה'נס' הופך להיות חלק מהטבע! בימים אלו, הנהגת ה' את עולמו היא באופן של התגלות ניסית מובהקת, וכבר אין כל הבדל בין 'נס' לבין 'טבע'. כל אחד מרגיש את רבונו של עולם במוחש, בתוך ההתנהלות היומיומית הפשוטה!

קחו לידיכם את הדריידע"ל (-סביבון), ותגלו בו תובנה מופלאה: בתלמוד ירושלמי מובא כי הקב"ה לא ברא בעולם

פנימה. חנוכה הוא חג הגלויות, שמחזיק את בני ישראל בגלות. אור החנוכה יכול אפוא להאיר גם את הפינות האפלות ביותר. ובשעה זו של הדלקת הנרות נזכור כי, "משכיל לדוד בהיותו במערה תפילה", דוקא מתוך המערה נישא תפילה ונבקש בקול גדול: "חֲשׂוֹף זָרוּעַ קִדְשׁוֹ וְקָרַב קֶץ הַיְשׁוּעָה; נִקָּם נִקְמַת עֲבָדֶיךָ מֵאֲמָה הַרְשָׁעָה; פִּי אֲרָכָה לָנוּ הַשְּׁעָה. וְאֵין קֶץ לַיְמֵי הַרְעָה; דִּחָה אֲדַמּוֹן בְּצֶל צְלֻמוֹן הֶקֶם לָנוּ רוּעָה שְׂבָעָה". זו גם העת לבקש "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים כמו שעשה לאבו תינו בימים ההם", שנזכה לראות בגלוי את הנס שבחינו, לראות בעיני בשר את גודל הטובה שהקב"ה עושה עמנו בכל צעד.

א-גוט'ן חנוכה! שנזכה ויאירו לנו הימים הללו על כל ימי השנה כולה, ונראה חסדי השם.

(מתוך קובץ 'קול ברמה' חנוכה תשפד)

אל מרנא ה'חפץ חיים' הגיע פעם יהודי ותינה לפניו כי זוגתו ביקשה ממנו שיזכיר אצל הרבי כי אין לו פרנסה ושהרבי יואיל לברכּם. נענה ה'חפץ חיים' ואמר: "איני מבין, עני אחד שולח את העני השני להזכירו בפני העני השלישי? והלא הגביר הגדול כאן וניתן לפנות אליו ישירות?..."

בחנוכה, מדליקים את האור, קץ שמים לחושך, ואז רואים בבירור את הגביר הגדול כאן. אליו נפנה. לא צריך מתווכים ולא שליחים. הוא כאן. נדבר אליו ישירות.

רבי אברהם בן הרמב"ם כותב בספרו 'המספיק' כי גם אדם הספון וטמון במערה חשוכה, יידע מתי יום ומתי לילה. גם אם אנו נמצאים במערה חשוכה - כשמגיע אור החנוכה, זה מבליח וחודר

היד על ידית הדלת שבפתח הבית, אך פתאום נשמע בכי של הילד בן החמש. זו לא הפעם הראשונה שהוא בוכה, אבל עכשיו הוא רוצה וממש מתעקש שאמא תלביש אותו

סיפור הצלה מופלא - ועל ניסיון שבכלל יום...

האחות הגדולה עושה את התפקיד בהצלחה מרובה לשביעות כל הצדדים, אבל היום 'רק אמא'.

היא מניחה את התיק על השולחן, וחושבת לעצמה 'עוד כמה דקות יש אוטובוס נוסף', אמנם 64 ולא 64א' המהיר יותר, אבל 'עמלנו אלו הבנים', ובהחלטה של רגע היא נשארת בבית להלביש את הנסיך שרוצה 'רק אמא'...

7:38 בבוקר, תחנת האוטובוס ביציאה מהעיר, דם ואש ותמרות עשן, ה' ירחם, נוסעי האוטובוסים נתקעים בפקקים שנהיו לפתע באזור 'הכניסה לעיר'. אלו בדיוק הדקות שהרבנית אמורה להיות שם כבכל יום, אבל היום בורא עולם רצה אחרת, בורא עולם רצה לחסוך מראות קשים, שיחות טלפון מודאגות של קרובי משפחה והצוות לעבודה. מתברר שההתעקשות 'רק אמא' ו'ההחלטה של רגע' היו שליחים ישירים של רבנו של עולם להשגחה פרטית... בימים ההם בזמן הזה...

כשאנו מתקרבים לימי החנוכה ומוזדים על הניסים והנפלאות, זה הזמן להתבונן בניסים והנפלאות שהקב"ה עושה איתנו מדי יום.

והנה סיפור מפעים על נס גדול והשגחה פרטית מופלאה. הרבנית ה. מורה בסמינר בבית שמש, מתגוררת בירושלים. את שעות הבוקר היא עושה בנסיעות מעיר הקודש למלאכת הקודש. המסלול ברור, קו 64א העובר בשעה 7:15 סמוך לביתה ונוסע כחמש עשרה דקות עד הכניסה לעיר, ומשם לאחר המתנה של כמה דקות היא נוסעת באוטובוס או בהסעה לבית שמש.

יום חמישי שעבר השעה 7:12 בבוקר, בבית מסיימת הרבנית הכנות אחרונות, התיק ביד, רפרוף על פני הבית לראות שלא נשכח דבר, והנה היד על ידית הדלת שבפתח הבית. ופתאום נשמע בכי של הילד בן החמש. זו לא הפעם הראשונה שהוא בוכה, אבל עכשיו הוא רוצה וממש מתעקש שאמא תלביש אותו. נכון, כל יום

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

סגולה מפורסמת היא לרפואת זיהום ברגל - 'שושנה', לסוך את מקום הזיהום בשמן מנרות החנוכה

הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א, על מזוזה בימין וסגולת השמן מנרות החנוכה

מנותר השמן שבקנקן, נעשה נס למחלת השושנה ('שיח שרפי קודש' חנוכה אות לו).

וכך אמר הרב הקדוש רבי אברהם יצחק הכהן מתולדות אהרן זיע"א, לסופר הסת"ם המפורסם רבי ישראל רוזנצוייג זצ"ל שחלה ב'שושנה' ברגלו, ששאלו כיצד עושים את הסגולה.

אמר לו הרבי שישפוך כמה טיפות מהשמן שנותר בנרות החנוכה לתוך כד השמן, ואחר יסוך את השמן על מקום הזיהום ('זכור לאברהם' ח"ד עמ' עא).

וסיפר העסקן המפורסם ר' וחזקאל בסר ז"ל, על אחות אמו, בתו של החסיד ר' ישראל משה קושיצקי ז"ל, שחלתה במחלת השושנה ברגלה.

בימים ההם היתה זו מחלה מסוכנת ביותר וחשוכת מרפא, ובבית החולים בעיר ברסלאו, אליו נלקחה החולה, קבעו הרופאים כי יש לקטע את הרגל החולה במהירות.

בני המשפחה מיהרו לשלח מברק לסוסנובצא, אל רבם הרב הקדוש רבי שלמה חנוך מראדומסק הי"ד, שצווה למשוח על הרגל החולה שמן שנותר מנרות החנוכה.

אמו של ר' יחזקאל, שהתגוררה בקטוביץ הסמוכה לברסלאו, מיהרה מביתה לבית החולים, ועמה צנצנת שמן שנותר מנרות החנוכה, ופנתה לרופא בבקשה לקיים את מצות הרבי.

אך הרופא הגוי כעס ורגז לשמע הדרישה המוזרה, ומאן בתקף להרשות להם לסוך מהשמן על הרגל.

כל הפצרותיהם ותחנוניהם של בני המשפחה לא הועילו, והוא עמד בסרובו.

לבסוף הצליחו לשחד את האחות בבית החולים, שמשחה מהשמן על הרגל החולה, ולמחרת, כאשר הובאה החולה אל שולחן הניתוחים, השתוממו כל הרופאים לראות כי הרגל הבריאה לחלוטין... ('מלכות בית רדומסק' עמ' 206)

(מתוך 'ספיר ויהלום' - חנוכה)

מפורסם הוא מאמרם של חכמינו (כב.) שצריך להניח את מנורת החנוכה בטפח הסמוך לפתח בשמאל, כדי שיהא נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין.

ובאר הגאון הקדוש רבי חיים מצאנז זיע"א בעל 'דברי חיים' (חנוכה) על פי דברי הרמב"ם (מזוזה פ"ו הי"ג): "חייב אדם להיזהר במזוזה מפני שהיא חובת הכל תמיד. וכל זמן שיכנס ויצא יפגע ביחוד השם שמו של הקדוש ברוך ויזכור אהבתו ויעור משנתו ושגיותיו בהבלי הזמן, וידע שאין דבר העומד לעולם ולעולמי עולמים אלא ידיעת צור העולם, ומיד הוא חוזר לדעתו והולך בדרכי מישרים".

על כן קובעים את המזוזה בימין, מפני שצד ימין מסמל את צד הקדושה, כמו שנאמר בתורה כמה פעמים (שמות טו ו, תהלים קיח טז).

ותקנו חכמינו להציב את נר החנוכה משמאל לרמוז שאף בהיותנו בגלות, תחת שליטת האומות והיצר שהם צד השמאל, אורה של המצוה דוחה את החושך.

לא זו בלבד, אלא שדוקא מתוך החושך נבר יתרונו של האור, כמו שנאמר (קהלת ב ג): 'כיתרון האור מן החושך'.

על ידי נר החנוכה הנמצא בשמאל ומפיץ את אור המצוה במקום החושך, נכרת מעלת המזוזה שבימין.

ומנותר קנקנים

סגולה מפורסמת היא לרפואת זיהום ברגל - המחלה המכונה 'שושנה', לסוך את מקום הזיהום בשמן מנרות החנוכה.

והיה הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מקוצק זיע"א אומר, שהסגולה היא למשוח מהשמן שנותר בכלי דוקא, וכך אומרים בפיוט המפורסם 'מעוז צור' - 'ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים',

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

גליון 2796 | יו"ל ע"י 'דרשו' - קרן עולמית לחינוך ועידוד לימוד התורה | 02-560-9000 | info@dirshu.co.il

077-2222-666 שלוחה 31

אתה לא עובד כדי שהבוס יהייך אליך. אתה אפילו לא עובד כדי לתת שירות ללקוחות. התפקיד שלך בעבודה הוא לעשות את הטוב והישר בעיני השם

הרב ד"ר עוז מרטיין: מה אני עושה פה, באמת?

קצרות: "בגלל הפרנסה. יש לי אחריות כלפי המשפחה שלי".
הוא נבחר.

האם קרה לכם פעם שמצאתם את עצמכם עושים מה שאתם ממש לא רוצים

בואו נדבר קצת על הנושא של ריצוי.
האם קרה לכם פעם שמצאתם את עצמכם עושים מה שאתם ממש לא רוצים לעשות - כדי שמישהו יהיה מרוצה מכם? הוספתם שעות בעבודה על חשבון ענייניכם הפרטיים והחשובים, כדי שהבוס לא ירטון?
השתתפתם באירוע שלא התאים לכם באותו זמן, כדי שתצאו 'נכון' חברתית?
הסכמתם לקנות לילד רחפן או סוכריה בניגוד לכל אג'נדה חינוכית שלכם, כדי שהוא לא 'יעשה סצנות'?
שלחתם אותו לטיפול רגשי מיותר, כדי שמישהו מסוים לא יחשוב שאתם הורים מזניחים?
אירחתם כשלא הסתדר לכם, השתתפתם בשיחה שלא עשתה לכם טוב, קניתם פריט לבוש שלא לטעמכם, הוצאתם הוצאה כספית מיותרת מבחינתכם - הכל כדי שמישהו, או מישהם, יחייכו לכיוונכם בשביעות רצון?
אם הזדהיתם עם אחת הסיטואציות הנ"ל, או שנזכרתם בסיטואציה דומה ממש - אתם בחברה טובה. ולא, זה לא נאמר כדי לרצות אתכם... אלא מפני שזו המציאות.
אנחנו אנשים חברותיים. חשוב לנו שיעריכו אותנו. שיחבבו אותנו. קשה לנו להרגיש שמישהו מאוכזב בגללנו, או חושב שאנחנו לא ממש מוצלחים.
וכדי להגיע לאהדה ולהערכה - אנחנו מוכנים לעשות הרבה. לפעמים ה'הרבה' הזה הופך ל'יותר מדי', וכך אנחנו הופכים להיות מְרָצִים.
היופי הוא, שבורא העולם טבע בנו תכונה אנושית נוספת: אנחנו שואפים לעצמאות.
באופן תקין, רובנו לא נרצה להיות תלותיים בזולת - מה שיוצר איזון מול השאיפה לרצות, שהיא במהותה תלות בתגובותיו של הזולת.
אבל מה עושים אם האיזון מופר לטובת הריצוי? אם הצורך

מה עושה מנכ"ל של חברה גדולה, שמעוניין לאייש משרה בכירה בחברה?
מנכ"ל אחד החליט לדלג על השלבים המייגעים של קורות חיים וראיונות עבודה. הוא רצה לבחור עובד מתוך מצבת העובדים הקיימת, ולקדם אותו; ועשה את עבודת האיתור בדרך מעניינת במיוחד.
הוא הזמין יועץ ארגוני, וביקש ממנו לשוחח עם בכירי החברה. התירוץ הרשמי היה היכרות עם העובדים, כדי לגבש תכנית ייעול לחברה. המטרה האמיתית, שנמסרה ליועץ בלבד, היתה איתור העובד המתאים לקידום.
וכך הנחה המנכ"ל את היועץ: "המשרה שאותה אני רוצה לאייש, היא רגישה מאוד. היא כרוכה בחשיפה למידע פנימי מסווג של החברה, בעמידה מול גורמים בעלי אינטרסים שונים, ובתפקוד בתנאי לחץ גבוה. אני משוכנע שבמהלך הראיונות תגלה שעובדים אצלנו אנשים שאוהבים את מה שהם עושים כאן, שחווים את עצמם כמתפתחים ביכולות האישיות, וזה חשוב; אבל בנוגע למשרה המדוברת - זה לא מספיק לי, ואפילו לא העיקר בעיניי".
"מהו הדבר החשוב ביותר בעיניך בעבור המשרה הזו?" ביקש היועץ לדייק.
המנכ"ל ידע להגדיר במדויק: "האדם שאותו אני מחפש צריך להיות אדם בעל עמוד שדרה. כזה שלא יתבלבל בדרך. שיזכור תמיד מה הוא אמור לעשות ובאיזה אופן, בלי שיקולים צדדיים של נוחות, עניין או כל שיקול אחר. איך, לדעתך, תוכל לאתר אותו?"
היועץ הרהר בשאלה, וחייך.
בשיחותיו הפרטניות עם הבכירים, הוא שאל כל אחד מהם, בין יתר השאלות: "מדוע אתה עובד?"
התשובות היו מגוונות:
סמנכ"ל השיווק דיבר על רוח היצירתיות שהעבודה מפיחה בו.
סמנכ"ל התפעול נשא נאום קצר ורהוט על החזון בהנגשת מוצרי איכות לצרכנים.
מנהל משאבי אנוש שרטט קווים לדמותה של השאיפה להשפיע.
ורק המשנה למנהל הכללי הביט ביועץ ישר בעיניים, ואמר

הזו, כל השאר יקרה כאילו מאליו:
אף אחד לא יוכל לסחוט ממך עבודה, עזרה, יחס או כל דבר אחר - אם הדרישה הזו מנוגדת לאופן שבו רצון הבורא בא לידי ביטוי בסיטואציה הזו. אם ההקשבה לחבר היא על חשבון הנוכחות הנחוצה בבית, אם השעות הנוספות הן על חשבון שיעור הדף היומי, אם העזרה לזולת אינה עולה בקנה אחד עם ערכי המוסר והיושר שלך - המצפן שלך יאותת לך: אחורה פנה. החכמה היא לזהות את התפקיד האמיתי בכל רגע ורגע. בדיוק כמו אותו עובד חכם, שזכר היטב שהוא לא הגיע לעבודה כדי להיות יצירתי או נעלה, אלא פשוט כדי לפרנס את משפחתו - כי זה התפקיד שבורא העולם נתן לו. האתגר הבא, אחרי זיהוי התפקיד, הוא להסכים לוותר על כל מה שמסביב כדי למלא את התפקיד היטב. כן, לוותר גם על שביעות רצון, על אהדה ועל הערכה של הסובבים. כשאתה זוכר בשביל מה אתה נמצא כאן, אתה מדויק יותר. אתה משוחרר יותר. אתה לא מרצה, אתה מרוצה.

מילון מונחים:

ריצוי - מערכת יחסים שבה נוצרת תלות בתגובותיו של הזולת, עד כדי מחיקת הרצון האישי.
שחרור - מערכת יחסים שבה ברור לי מהו תפקידי, ואני מוכן לוותר על כל מה שלא חשוב כדי למלא את התפקיד היטב.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם ספרי יצאו במהדורות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

בהכרה מצד השני, נעשה חזק יותר מהצורך לא להיות תלתי בו? התוצאה תהיה לא נעימה בכלל. טיפוסים מרצים, לרוב, ירגישו רע מאוד עם המצב הרגשי שלהם. ובצדק. כי האנשים שהדינמיקה אתם מובילה ליחסי ריצוי, הם בדיוק האנשים שלעולם לא יתנו לך את ההרגשה שהם מרוצים ממך. אתה תזיע והם יחמיצו פנים; תעבוד קשה עוד יותר והם ינידו ראש; תגביר הילוך - והספירלה תמשיך להסתובב בלי להגיע לנקודת היעד. נשמע גרוע, נכון, אבל המצב הוא לא באמת חסר תקווה. יש דרך להיחלץ מספירלת הריצוי: להיזכר בשביל מה אתה נמצא כאן.

אתה לא עובד כדי שהבוס יחייך אליך

אתה לא עובד כדי שהבוס יחייך אליך. אתה אפילו לא עובד כדי לתת שירות ללקוחות. למעשה, אם נדייק, התפקיד שלך במקום העבודה הוא בכלל לא להיות מהנדס או קופאי או מורה - למרות שזו בדיוק המשבצת שאתה ממלא. התפקיד שלך בעבודה הוא לעשות את הטוב והישר בעיני השם. התפקיד שלך במשפחה הוא לעשות את הטוב והישר על פי רצון השם. התפקיד שלך מול חברך הוא לעשות את רצון השם. זה התפקיד שלך בכל מערכות חייך. וברגע שניזכר בעובדה

**את השאגות אותם שאג המשכיר על השוכר,
ניתן היה לשמוע ברדיוס גבוה במיוחד... 'זכי
יש לי כסף מיותר'?! צעק, 'האם אני מחליף
את 'קופת העיר'?! סינן לתוך הפומית**

על השוכר והמשכיר, על חנוכה ופורים במשנתו של הגאון הרב ירחמיאל קראם זצ"ל

מים, חשמל, טלפון, אולי יתמזל מזלי והמשכיר ישלם אף חובות אלו, מי יודע...
אמר ועשה. הרים השוכר את השפופרת, וחייג בשנית אל משכירו בבקשה שישלם אף את חשבונות המים, החשמל והטלפון שהגיעו אליו זה מכבר.
את השאגות אותם שאג המשכיר על השוכר, ניתן היה לשמוע ברדיוס גבוה במיוחד...
'זכי יש לי כסף מיותר'?! צעק, 'האם אני מחליף את 'קופת העיר'?! סינן לתוך הפומית.
'אז מהו ההבדל בין התשלום הראשון לתשלומים הנוספים?' שאל הרב קראם את שומעיו המרותקים. הקשה ואף השיב:

...לאחר דין ודברים עם ועד הבית, פנה השוכר למשכיר וביקש שישלם את דמי פיצוץ הצינור.
כך היה מספר הרב ירחמיאל קראם זצ"ל מול ציבור שישב מתמוגג ונהנה, בדרשות שנאמרו על ידו בחנוכה:
'המשכיר שמע את פרטי הנזק, ובמהירות האפשרית מיהר לשלוח לשוכר המחאה על הסכום הנקוב, דמי פיצוץ הצנרת בדירה אותה הוא משכיר. השוכר, אדם נבון וחושב, תמה לעצמו: כיצד זה משכיר הדירה שאינו ידוע כאדם נינוח במיוחד, מיהר לשלם את נזקי הצנרת, הלא דבר הוא'.
'ושמא השתנה מזגו? אולי נעשה רך יותר'... ורעיון כביר נצנץ במוחו: 'הלא בשבוע האחרון קיבלתי מספר תשלומים לשלם.

מנוחה כלל וכלל. יש אמנם חניה 'חנו כה', עומדים למספר רגעים, מבצעים הערכת מצב מחודשת כיצד מתקדמים במערכה לאור לקחי העבר ו... ממשיכים בהסתערות על האויב הרוחני. להבדיל מהאויב הגשמי בו המלחמה אינה בשליטתנו. במערכה גשמית מוטל עלינו להתפלל, לזעוק, לשוב בתשובה, ותו לא מיד'.

כך ולא אחרת, היה ר' ירחמיאל הולך ומשך רגליו בחנוכה ממקום למקום. מכולל ל'בית יעקב', מחיידר לכנס הורים, וממסיבת חנוכה בארגון פלוני לערב לביבות בערבי כיתה. ללא עצלות, בלי פרסום, ובדרך כלל אף ללא תמורה, היה הולך ומשמיע יסודות חשובים כאלו ואחרים רק לכבודו יתברך. לשם שמים, וכעצם השמים לטוהר.

הסביבון והרעשן

'לא בכדי בחג הפורים בו הגזירה הייתה על הגשמיות והחומריות, תקנו חכמים משתה ושמחה כדרך הודאה על הניסים שאירעו לגופותינו. ולא זו בלבד, חכמים תקנו אף סעודת פורים, משלוח מנות ומתנות לאביונים, דברים המסמלים את הגוף ואת החומר.

אולם בחנוכה לא תקנו סעודה מיוחדת, כי אם הלל והודאה על הניסים שאירעו לרוחניותנו, על הצלתנו מהגזירות שברוח, עליהם קבעו חכמים דרך הודאה רוחנית שהיא הלל והודאה'. 'כי חנוכה הוא חג הרררררווח' היה אומר ר' ירחמיאל בסגנונו המיוחד...

'בעוד בפורים אנו מצווים על קריאת מגילה הכתובה בקלף ובדיו, מושגי חומר וגשם, בחנוכה לעומת זאת אין אנו מצווים אלא בתפילת 'על הניסים' בלבד ללא שייכות לדבר גשמי וחומרי' 'מדהים לראות כי אפילו מנהגי החנוכה שונים בתכלית ממנהגי הפורים. בעוד בפורים מסובבים ברעשנים ואוחזים אותם מלמטה - מקום הרומז על החומר והגשם, לעומת זאת בחנוכה מסובבים בסביבון מלמעלה - מקום הרומז אל הרוח והנשמה'.

'ואם לא די בזאת, אף שוני רב בין מאכלי החנוכה למאכלי הפורים. בחנוכה נהגו לאכול סופגניות המלאות באוויר ורוח... לעומת אוזני המן הפחוסים ומלאים במילוי כזה או אחר'.

הנה כי כן היה זה רעיון המאפיין את חנוכה ופורים לכל אורכם, כשני קווים מקבילים אשר לעולם לא יפגשו זה בזה, והמסר שבהם רב ועוצמתי, נוקב ודורש עבודה מכל אחד.

(מתוך הספר הרב ירחמיאל)

הצנרת שניזוקה היא רכוש הפרטי של המשכיר, ומשכך, עליו מוטלת חובת התשלום. לא כן חובותיו האישיים של השוכר, כמים חשמל ושאר ענייניו, כמובן שאין זה מתפקידו של המשכיר לשלם את מחייטנו שלו.

'הבננו? שאל כשהוא משתף אתו את הציבור...

'הרוח' ו'הגשם'

'אם הנושא הזה נכון', המשיך בלהט, 'זהו ההבדל היסודי בין חנוכה לפורים. בחנוכה הגזירה הייתה על ה'רוח' - הרוחניות של עם ישראל עמדה בסכנה, שהרי מלכות יוון ביקשה 'להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך'. וזאת בשונה מפורים, שם הגזירה הייתה על ה'גשם' והחומריות, 'להשמיד להרוג ולאבד' ביקש המן האגגי, לא פחות'.

'כשנגזרה הגזירה על הגשמיות - החומר, הלא הוא רכושו של המשכיר שהוא ריבון העולם. שהרי הגוף מושאל לאדם לקיום המצוות בלבד, ולא נותר לנו אלא להתקשר למשכיר ולהודיע לו על נזקי הצנרת שברשותנו... על כן עמד מרדכי היהודי וכינס את ילדי ישראל שצמו זעקו והתפללו לקדוש ברוך הוא כי הגופות שלו הן. יבוא בעל הגוף ויעמוד על רכוש'.

'אולם בחנוכה, שעה שגזרה מלכות הרשעה על רוחניות כלל ישראל, או אז נלחמו החשמונאים בחירוף נפש על הזכות לקיים את מצוות ה' יתברך, הם לא נחו ולא שקטו עד הניצחון הגדול, ניצחון ניסי ובלתי מובן מבחינה טבעית'.

'הרוחניות, לימוד התורה וקיום מצוותיה היא רכושנו הפרטי, כי 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים'. ענייני הרוח אינם אלא באחריותנו הבלעדית, ואין מקום להתקשר למשכיר ולהתלונן, עלינו לפתור את הבעיה בעצמנו, לעמוד ולהילחם על רוחניותנו בחירוף נפש'.

'חנוכה' או 'נחוכה'

'עכשיו הבנת', משלים אמן הדיבור והרטוריקה את הפאזל, את טווית היריעה בחוטי משי וזהב, 'מדוע קוראים לחנוכה 'חנוכה' ולא נחוכה'. הרי בנס שהתרחש בפורים אנו קוראים במגילה כי אחר הניצחון 'נחו היהודים מאויביהם', ועל מה ולמה לא השתמשו חז"ל באותו מטבע אף בנס החנוכה?'

'לומר לך! כי בעניינים שברוחניות אין מנוחה. במאבקים העומדים בעיקרי הדת, מוטל עלינו השכם והערב להיות ערניים ודרוכים, ולבדוק היטב לאן אויבנו מנסים להפילנו עוד. אין

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם ניתן להדליק נר חנוכה בחלון של קומה גבוהה?

שואלין ודורשין - הלכות חנוכה

הנרות שבחלוננו - דעת הגרש"ז אויערבך שלא ידליק בחלון, אלא ידליק בפתח דירתו הפונה לחדר המדרגות; וכן דעת הגר"נ קרליץ, אשר הוסיף כי יש להותיר את דלת הבית פתוחה, כדי שבני הבית יוכלו לראות את הנרות.

אולם לדעת הגר"פ שיינברג עדיף שידליק בחלון, כיון שיש בכך 'פרסומי ניסא' יותר מבחדר המדרגות; וכן דעת הגר"ש ואזנר, שכיון שבכל זאת יש איזשהו 'פרסומי ניסא' לבני רשות הרבים גם בגובה של יותר מעשרים אמה, וכן לדירי הבתים שמסביב ולבני הבית - לא ישנה מהמנהג, וידליק בחלון.

[שו"ע תרעא, ו, ומשנ"ב כח; ביאורים ומוספים 'דרשו', 56]

את נרות החנוכה יש להניח לכתחילה בגובה שבין שלשה טפחים (24-28.8 ס"מ, לשיטות השונות) לעשרה טפחים (80-96 ס"מ); ובדיעבד יוצאים ידי חובה בין כשהם מונחים למטה משלשה טפחים, ובין כשהם מונחים למעלה מעשרה טפחים. אכן, בגובה של יותר מעשרים אמה (9.6-11.52 מטר), אין יוצאים ידי חובה אף בדיעבד, כיון שעיני העוברים ושבים אינן 'קולטות' את הנרות כאשר הם מונחים בגובה זה, ואין בהדלקתם 'פרסומי ניסא'.

מי שאין באפשרותו להדליק בפתח ביתו (או חצרו) ועליו להדליק בחלון, וחלונות ביתו גבוהים מקרקע הרחוב יותר מעשרים אמה, אך יש מסביב לביתו בתים שדייריהם רואים את

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מהו הדו שיח שהתקיים בין רבי חיים מבריסק לאמרי אמת בוועידת אגודת ישראל?

בבא קמא דף ל"ד

ומבעיר

ובקובץ 'הבאר' (שנה ח' ס' כה, וכן מובא במקראי קודש חנוכה להגרצ"פ ס' ז), מובא שבועידה הראשונה של אגודת ישראל, שהתקיימה בקטוביץ, התקיים דו שיח בנידון זה בין הרבי מגור ה'אמרי אמת', לבין הגאון רבי חיים סלוביצקי מבריסק, ששאל הרבי מגור את השאלה הנ"ל כיצד קיימו את המצוה היומית של הדלקת המנורה? וענה לו רבי חיים שהגמ' אומרת (ביצה כב. וכן פסק הרמב"ם שבת יב, ב), שמי שמוסיף בשבת טיפת שמן לנר שדולק, חייב משום מבעיר, ולפי"ז אפשר לומר שבבית המקדש הוסיפו קצת שמן במנורה בכל יום, וכך קיימו את המצוה של הדלקת המנורה.

(קב ונקי)

במדרש תנחומא (תצוה אות ג') מובא: "א"ר חנינא סגן הכהנים אני הייתי משמש בבית המקדש ומעשה ניסים היה במנורה, משהיו מדליקין אותה מראש השנה לא היתה מתכבה עד שנה אחרת."

ובשו"ת אמרי יושר (לרבי מאיר אריק זצ"ל ח"ב ס' קצה) הביא מדרש זה וכ' והוא פלאי, הרי יש מצוה להדליק את המנורה בכל יום, ואיך קיימו מצוה זו אם היתה דולקת בכל השנה בנס? והשי"ת יאיר עינינו בתוה"ק.

ו'בחומת אנך' (לחיד"א) גם הקשה כן, וכ' ליישב בשם רבי וידאל הצרפתי, שאולי בכל יום היה מחליף פתילה חדשה והדליק אותה מהפתילה הישנה.

האם מותר לדבר לאחר ברכת המזון לפני שהמזון שותה את הכוס?

הכוס, עד שיתחילו לברך ברכת המזון; וראוי להחמיר. וכן לא יפסיקו המסובים בדיבור לאחר ברכת המזון, עד לאחר שישתה המזמן את הכוס. ובסעודת 'שבע ברכות', לא יפסיקו בדיבור עד לאחר שיברכו את שבע הברכות; אך רשאים לשיר בין ברכה לברכה, כנהוג, שירים מעניני הברכות.

[שו"ע קפג, ו, משנ"ב כא-כב, ושעה"צ כא; בו"מ דרשו, 18-19. וראה שו"ע קפא, י]

חכמינו ז"ל אמרו: "אין משיחין על כוס של ברכה", דהיינו, שמשעה שנטל המזמן את כוס היין לקראת ברכת המזון, אף אם טרם נטל 'מים אחרונים', או שנוהג שלא ליטול מים אחרונים (ראה במקורות), לא יפסיק בדיבור עד לאחר שתיית הכוס לאחר ברכת המזון. ונחלקו הפוסקים בנוגע לשאר המשתתפים בסעודה, אם דינם כמברך עצמו, או שהם רשאים לדבר גם לאחר שהמזמן נטל את

מי שדילג על חלק מברכת המזון - האם צריך לחזור ולברך?

דילג מילים שאינן הכרחיות לכשרות הברכה, לא יחזור. ומי שהפסיק בדיבור באמצע ברכת המזון, אפילו במזיד, ואף באמצע ברכה, ימשיך בברכה; אך לכתחילה יש להזהר מאוד בדבר, הן מצד עצם האיסור של דיבור באמצע ברכה, והן משום שיש אומרים שאם דיבר במזיד צריך לחזור לתחילת ברכת המזון

[משנ"ב קפג, כה-כו, ושעה"צ כג וכו. וראה שו"ע קפז, ג-ד]

מי שדילג כמה מילים באמצע ברכת המזון, וטרם סיים את הברכה שעומד בה - ברכת 'הזן', 'נודה לך', 'בונה ירושלים', או 'הטוב והמטיב' - יחזור למקום הדילוג. ואם סיים את הברכה: אם דילג על מילים שהן הכרחיות לכשרות הברכה, כגון שדילג בברכת 'נודה לך' על המילים "ועל בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדתנו" - צריך לחזור לראש הברכה שדילג בה; ואם

איזה הפסק בברכת המזון מצריך לחזור לתחילת הברכה?

ברכת המזון - 'הזן', 'נודה לך', ו'בונה ירושלים' - יתכן שאף אם ההפסקה היתה למשך זמן שיש בו כדי לברך את כל שלוש הברכות הללו מתחילתן ועד סופן, צריך לחזור לראש הברכה שהפסיק בה. אולם, אם הפסיק למשך זמן הפחות מהאמור - ימשיך מהמקום שהפסיק בו.

[משנ"ב קפג, כו, שעה"צ כד, וביה"ל ו, ד"ה אפילו; בו"מ דרשו, 20]

מי שהפסיק באמצע אחת מארבע הברכות שבברכת המזון מחמת אונס הלכתי, כגון שהוצרך לנקביו בשיעור שיש בו איסור 'בל תשקצו', או שהמקום לא היה נקי באופן שאסור לומר בו דברי קדושה, וההפסקה היתה למשך זמן שיש בו כדי לברך את כל ברכת המזון מתחילתה ועד סופה - צריך לחזור לראש הברכה שהפסיק בה ואם הפסיק באמצע אחת משלוש הברכות הראשונות של

* הכלי שבו מונח היין ל'כוס של ברכה' - דהיינו הגביע - צריך להיות שלם, ולא יהיה בו שבר ולא סדק ולא פגם בשפתו, ואף לא שבר בבסיסו. ואם אין כוס אחרת, ניתן להקל.
* כוס חד פעמית - יש אומרים, שניתן להשתמש בה לכוס של ברכה; ויש שהורו שאין להשתמש בה; ויש שכתב, שאם מנהג המקום לשוב ולהשתמש בכוס לאחר שטיפתה, ניתן להשתמש בה.
* ירא שמים לא יברך ברכת המזון 'על הכוס' עם כפף לראשו בלבד, אלא יניח גם את הכובע על ראשו, ויש שנוהגים להתעטף גם בבגד העליון. ויש שכתבו, שצריך להקפיד על כך אף בלא כוס.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן ליטול ידיים לסעודה במים חמים?

אך אם לא ניתן להמתין, ואין מים אחרים בהישג יד - מותר ליטול בהם. ויש אומרים, שיתכן כי לדעת הפוסלים, המים פסולים אף לאחר שהתקררו.

ומים פושרים שהיד אינה סולדת בהם - כשרים לכל הדעות. וכן מים קרים מאוד, כשרים לנטילה.

[שו"ע קס, ו, משנ"ב כו-כו, ושעה"צ לח; וראה שו"ע יב; בו"מ דרשו, 33, וראה שם, 7]

לדעת רוב הראשונים, מים חמים כשרים לנטילת ידיים לסעודה, וכן פסק השולחן ערוך. ויש מהראשונים שסוברים, שאם 'היד סולדת בהם', דהיינו שהיא נרתעת לאחוריה בנוגעה בהם (40-45 מע' צלזיוס, לשיטות השונות), הרי הם פסולים, משום ש'התבטלו מתורת מים'.

ולמעשה, אם הדבר אפשרי, יש להמתין עד שהמים יתקררו,

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה